

22 Dyrevern, Rovdyr og bufe

Historisk oversikt

Straffeloven av 1842 Forbud mot grov mishandling

Lov av 7.juni 1935 nr 13 Vår første dyrevernlov «.. ikkje kjem i fåre for å lida i utrensmål»

Kommunale dyrevernemnder, uten myndighet til selv å avgjøre saker, de skulle bistå politiet med at gjeldende bestemmelser ble overholdt.

Fra forordet til Gjesdal: ..mange frifinnende dommer i straffesaker om til dels opprørende dyremishandlinger. Slike dommer undergraver respekten for dyrevernloven og dens prinsipper.

Lov av 20.desember 1974 nr 73 om dyrevern

-§ 23 Val på dyrevernemnd. Til å hjelpe politiet med å sjå til at føresegner gjevne i eller med heimel i denne lova, vert etterlevde, skal det i kvar kommune vera ei dyrevernemnd med 3 eller 5 medlemmer alt etter kva kommunestyret fastset. Distriktsveterinæren skal vera medlem om ikkje departementet peikar ut ein annan veterinær til ombodet.

§24 Møtebok. Lovleg, vedtak

-Klage?

§ 25 Tiltak

..eigar ikkje gjort det som framlegget går ut på innan ein rimeleg frist som nemnda set, skal nemnda senda melding om tilhøvet til politiet.

27.april 1995 Endring om dyrevernemnder: Dyrevernemndene ble statlige og fikk vedtakskompetanse og myndighet til å iverksette tiltak – dyrevernemndene ble forvaltningsmyndigheter. Distriktsveterinæren fikk ansvar for sekretariatfunksjonen til nemnda.

Dyrevern og rovdyrforvaltning kommer på dagsordenen

A. Frøslie til dyrevernloven 1974 «Et annet forhold hvor det er vanskelig å vurdere dyrevernlovens rang i forhold til annen lovgivning, er konflikten mellom rovdyrforvaltningen og beitende husdyr. Det er lovbestemt at større rovdyr skal vernes, også i områder hvor husdyrbrukerne har hevdvunnen beiterett. Dette må nødvendigvis føre til konflikt.

«Landbruksdepartementets etikuttvalg uttalte i 1995 blant annet at de dyrevernmessige aspekter må vektlegges i større grad i denne konflikten, at offentlige bevilgninger i større grad bør gå til forebyggende tiltak i stedet for erstatning og av tap, og at de respektive forvaltningsorganer bør utarbeide omforente planer for forvaltningen av rovdyr og utnytting av de naturlige beiter i de utsatte områdene»

Ut fra dyrevernlovens ånd og bokstav synes det vanskelig i lengden å akseptere at dens bestemmelser ikke i større grad har gjennomslagskraft i denne konflikten, men dette er et problem som først og fremst må løses på det politiske plan.

19.09.1994 Telefonmøte -rovdyr og bufe Fylkesveterinæren for Trøndelag

Rovdyr og bufe begynner å komme på dagsordenen

Dyrevernemnda fikk i 1995 vedtakskompetanse og myndighet til å iverksette «dei åtgjerder som trengs».

Kvantesprang er uttrykket distriktsveterinær A- Sund i Rennebu/Meldal bruker om den økningen i formelt ansvar nemndene ble tildelt, også for distriktsveterinæren som skulle være sekretær for nemnda. Etter en omfattende runde med opplæring av dyrevernemder og distriktsveterinærer tok de fatt på saksområdet bufe og dyrevern.

Sund skriver på forespørsel fra meg(09.02.2021) : «I indre, sørlige strøk av daværende Sør-Trøndelag var beitedyr og rovdyrproblematikk rimelig begrenset fram til midten av 1990-tallet. Fra mitt ståsted fulgte vi med hvordan beitenæringen, spesielt sauholdet i Lierne, ble gradvis mer og mer «presset» med økende tap av dyr på beite, først og fremst pga skadegjørende bjørn.

Fra Rennebu kommune, senere når jeg ble distriktsveterinær også i Meldal, fikk jeg tilsendt årlige tap av beitedyr for de ulike beitelag og besetninger. Dette ga et godt grunnlag for å følge med i områdenes tapsutvikling i utmarka. Gaupe hadde fram til denne tid vært det rovdyret som hadde tatt ett og annet individ, men tapsprosentene var ikke alarmerende. Jeg minnes at dyreeiere kontaktet/oppsøkte distriktsveterinæren med rovdyrtatte lam, noen ganger voksne sau. Først og fremst for å få en bekreftelse på at dyret var drept av gaupe. Skader/tap av småfe pga bjørn og ulv kan jeg ikke minnes før «Rasken» dukket opp. Samene i Trollheimen kunne beskrive et og annet tapstilfelle av voksen rein og små kalver til hhv jerv og ørn. Men også dette var marginale tap fram til midt på 1990-tallet.

Følgelig kan jeg ikke minnes at området jeg jobbet i noen ganger fikk alarmerende hendelser om store og omfattende rovdyrskader på beitedyr **FØR** hendelsen med «Rasken» skjedde sommeren 1996».

Fra fylkesveterinærkontoret mener jeg det var en viss spenning i rolleforståelsen for forvaltning(Statens dyrehelsetilsyn) og dyreeiere. Etter hvert mange møter der dyrevernemnd, distriktsveterinær, fylkesmann v/miljøvern avdeling deltok. Faktaopplysninger fra rovviltkontakter og observasjoner fra dyreeiere førte til noe krasse meningsutvekslinger.

-kunne dyrevernemnd/distriktsveterinær fatte vedtak om felling av rovdyr etter skadetilfeller.
«Rasken» i Rennebu?

A. Sund forts. «Gjennom århundrer hadde landbruket og samer produsert kjøtt på beiteressurser i utmark og fjell. Disse ressursene var et vesentlig fundament for dyreeiere som drev kjøttproduksjon.

Tradisjon og grunnleggende forventninger lå sterkt forankret i store deler av befolkningen at dyra skulle slippes på tradisjonelle utmarksbeiter for på den måten produsere mat. Også statlige myndigheter signaliserte at beitenæringen var en viktig aktør i matproduksjon basert på disse utmarksressursene.

Vedtak mot dyreeier grunnet rovdyr

A. Sund fortsatt:

Det var nok en fjern tanke for både tidligere kommunalt oppnevnte medlemmer av dyrevernemnda, og mange distriktsveterinærer, at det kunne fattes vedtak mot dyreeier grunnet rovdyrskader. Da dyrevernemndene ble statlige, skjedde oppnevningen av medlemmer etter innspill fra kommunene til Fylkesmannen. Mange statlige nemnder ble oppnevnt med de samme personer som tidligere hadde vært kommunalt oppnevnt. Kultur og tankegods hos de nyoppnevnte statlige dyrevernemndene rundt om i typiske landbrukskommuner var at «dyra ikkje skal lida i utrengs mål» og at ansvaret for dette lå på dyreeier. Det nye var først og fremst at nemnda nå satt med et nytt «redskap», nemlig fullmakt til å fatte vedtak overfor dyreeier dersom «råd og veiledning» ikke førte fram. Nemndene gikk mao over fra å være «et supperåd», jfr kollega Mortensens tidligere utsagn, til å bli et nytt statlig forvaltningsorgan.

Nytt statlig forvaltningsorgan

Fra min plass på fylkesveterinærkontoret for Trøndelag i denne tiden mener jeg å merke en viss spenning i «luften» når fylkesveterinærkontoret ikke kunne ta beitenæringens side i så stor grad som innringerne ønsket. A. Sund skriver om dette spenningsområdet:

Som distriktsveterinær, og dermed ansvarlig for sekretærfunksjonen, var det for meg en fryd å registrere hvordan «mine» nemnder tok det nye ansvaret de var pålagt. Medlemmene var veldig opptatt av at eventuelle pålegg, når det var nødvendig overfor dyreeier, skulle være forholdsmessig i forhold til sakens fakta/avvik fra lov/forskrift.

Eksempel på tiltak

«Raskens» inntog i Rennebu v/A. Sund:

Rundt St Hans-tider (tror jeg det var) i 1996 gikk det «alarm» fra dyreeiere på inspeksjon i sitt beiteområde om drepte sauer i nordøstre deler av Rennebu. Det ble raskt konstatert at det var rovdyr på ferde med klassiske bjørneskader: Slag/kloremarker over rygg, avrevne jur og oppspist brystfett. I løpet av få dager ble det konkludert med at det måtte være en «lystmorder» som nærmest gikk amok inne i saueflokkene. Jeg minnes ikke hvor mange kadaver som ble funnet, men jeg mener å huske at det i løpet av bare få dager ble funnet at antall over 50 drepte dyr, men også alvorlig skadde dyr som levde. På eget initiativ dro jeg inn i området nordøst for Ulsberg sammen med en dyreeier. Ganske raskt kom vi over et makabert syn: Der sto en alvorlig skadet sau. Juret var avrevet, det hang koagulert blod nedover ull- og skinnfiller. Brystfettet var oppspist i ca 30 cm lengde og 10-12 cm bredde. Bleke slimhinner og dramatisk hurtig respirasjon, - trolig som følge av frykt og stort blodtap. Det mest makabre var imidlertid å se de 2 lamme, anslagsvis 3-4 uker gamle, som prøvde å finne mordyrets pletter, - som trolig nylig hadde havnet i bjørnemagen. Det var en enkel

beslutning å lade boltepistolen, mens dyreeier tok hånd om de 2 lamma, uskadet, men begge med blodig hode etter gjentatte forgjeves søkt etter sitt livgivende «holdepunkt» hos mora.

Det ble tidlig søkt og innvilget fellingstillatelse på skadegjørere. Jeg tror alle dyreeiere med sau i dette beiteområdet deltok aktivt for å redde det som reddes kunne, samt få avdekket skadde dyr som måtte avlives. Ettersom det raskt ble gitt fellingstillatelse, var min første tanke kun å motivere dyreeiere/beitelag om bare «stå på» for å finne skadde dyr som måtte ha hjelp, evt bli avlivet. Etter kun få dagers jakt på bjørnen ble imidlertid stemningen blant saueeierne **MER ENN AMPER**. Signaler fra Miljøforvaltningen kom om at bjørnen **kanskje kunne** være en radiomerket «svenske» på oppdagelsesferd i Norge. Norske forskere hadde ikke fått noe «treff» med sitt peileutstyr som følge av at det norske peileutstyret ikke var kompatibelt med den svenske radiomerkingen. Da riktig peileutstyr ble tilgjengelig gikk det kun kort tid før det ble bekreftet at det var den svenske radiomerka bjørnen som var på ferde. Kontrabeskjed fra Miljøforvaltningen kom: Bjørnen skulle IKKE skytes! Trolig har bannskapen verken før eller siden vært mer høylytt i den daværende KrF-styrte kommunen.

Med peileutstyr som kunne lokalisere bjørnen inne i den tette vegetasjonen lyktes det å få jaget den vesle bamsen ut i mer åpent lende. Med helikopter jagende etter bjørnen ble det avfyrt en bedøvelsespil noen hundre meter sørøst for Skamfersetra. Kort tid etter var bamsen på vei til Dalarna i Sverige, - dlingende under helikopteret. Et lettelsens sukk bredde seg over området umiddelbart. Noen røster signaliserte ganske raskt en frykt for at bjørnen ville komme tilbake. Frykten ble formidlet til «ekspertene» i den norske miljøforvaltningen på Tunga, men ble veldig raskt tilbakevist gjennom en telefonsamtale som en kommunalt ansatt på landbrukskontoret hadde med «bjørneeksperten». Det ble hevdet at det var like stor sjanse for at bjørnen ville vandre nord-, øst- og sørøver som vestover tilbake til Norge. Uheldigvis, - for «bjørneeksperten» -, så viste peilingen av bjørnen at når bedøvelsesrusen var borte, så tok bjørnen stabil kurs rett nordvest mot Rennebu. Svenskegrensa ble passert, den kryssa Glomma, og den vandret uten opphold gjennom flere områder med sau i Nord-Østerdal, - uten å bry seg om disse. Etter hvert passerte den Kvikne og var snart på grensa til Innset i Rennebu. Der følte den seg på «hjemmebane» og ønsket igjen smaken av fersk sauekjøtt. Da ble fellingstillatelse sporenstreks gitt. Etter en intensiv jakt med tilhørende peiling ble den skutt ikke langt fra Ulsberg, bare 2-3 km fra stedet der den ble bedøvet knappe 14 dager tidligere.

Det er vel knapt noen bjørner som har skapt så mye mediedekning som «Rasken». Navnet fikk den tidlig i jakta da det viste seg at den var ekstremt god til «å leke gjemsel» med jegerkorpset, for raskt i stand til å unnsnippe alle forsøk på å bli omringet. Vel 14 dager etter at «Rasken» ble skutt, ble media på nytt rettet mot Berkåk og Rennebu. En langt mer positiv nyhet, som i ettertid heldigvis har overskygget «Raskens» bravader, var det da Rennebus Vebjørn Rodal på imponerende vis tok olympisk gull på 800 meter friidrett under sommer-OL i Atlanta. Ny olympisk rekord førte faktisk til at DN benyttet presentasjonen i sin avgjørelse om at Rennebu kommune, etter søknad, skulle få tildelt bjørneskinnet av «Rasken».

Den dramatiske hendelsen med «Rasken» øst for Berkåk sommeren 1996 aktualiserte ikke å sammenkalle dyrevernemnda ettersom det tidlig i hendelsen ble gitt fellingstillatelse. I tillegg var samtlige dyreeiere opptatt både dag og natt ute i beiteområdet for å dokumentere skader, drepte dyr samt sanke inn morløse lam.

Som beskrevet i tilsendt e-post tror jeg det satt langt inne «å fatte vedtak» mot den enkelte dyreeier når rovdyr forvoldte skader og drepte beitedyr. Det ble oppfattet som et stort dilemma for dyrevernemnda at de eventuelt måtte fatte vedtak mot enkeltindivider som drev en lovlig matproduksjon, samtidig som Staten tillot voksende bestander av rovdyr. Så godt som «alle» vet at det er umulig å la rovdyr og beitedyr gå fredelig sammen i utmarka.

Også jeg, og medlemmer av dyrevernemndene, ble innkalt på flere møter med kommune, statlige landbruks- og miljømyndigheter. Seriøse og mindre seriøse forebyggende tiltak ble stadig foreslått, delvis til sterke motforestillinger fra beitenæringen ettersom mange forslag var både økonomisk og praktisk uforenlig med næringens muligheter. Forslag om å la dyra gå på inngjerdet innmark dukket blant annet opp som tiltak. I praksis ville det bety et tilnærmet næringsforbud. Det positive med slike møter mener jeg var at «partene» kunne møtes og ble nødt til å høre, forhåpentligvis også forstå hverandre. Etter hvert har jo Stortinget blitt presset til å ha «ei mening» hvor det er beskrevet rovdyprioriterte områder og beiteprioriterte områder + rovdypbestandsmål. «Frontene» er kanskje ikke like steile i dag som for 20-25 år siden, men resultatet viser at beitenæringen delvis er utradert enkelte steder, jfr sauehold i Lierne.

[I natt gjeter statsråden sau – NRK Trøndelag – Lokale nyheter, TV og radio](#)

De siste åra har jeg som namdaling fulgt med i NA (Namdalsavisa) om beitenæringen i Grong og Namsskogan, hvor det er definert «bjørneområde» øst for E6 og beiteprioritert område vest for E6. Problemet er at ei bjørnebinne har slått seg til vest for E6, fått unger som læres opp til å drepe og spise sau. Beitenæringen og diverse politiske partier mener galskapen er kommet for langt når Miljøforvaltningen hevder at nettopp DEN binna kan ikke avlives (og så vet de vel at det ikke er mye vits i å flytte den, jfr erfaringen fra Rennebu). Både innen rettspleien og innen forvaltningen skal straff/vedtak baseres på forholdsmessighetsprinsippet. Det kan umulig være forholdsmessighet i et enkeltvedtak av ei dyrevernemnd at det fattes vedtak om at dyreeier må leie seg annet beiteområde, eller avgrense, evt slutte med sin næring når Stortinget har bestemt at det skal være et prioritert område for nettopp den næring som drives?

Politisk er mye mulig, jfr Trine Skei Grandes beskrivelse av regjeringsforhandlingene hvor hun ønsket å se hvor langt Erna ville «strekke seg» for å forby pelsdyrnæringen?

Rundt 2-3 år etter «Raskens» herjinger i Rennebu, skjedde ei tidlig vårnatt et ulveangrep på voksne sauer/lam som var sluppet på et ferskt vårbeite ved Ulsberg. «Alarmen» gikk på nytt, både media og naturfotografer strømmet til i hopetall da informasjonen gikk ut på at ulven fortsatt lusket rundt innmarka. Her var det lett tilgjengelig «godsaker». Dyreeier varslet distriktsveterinær om hendelsen og jeg dro for å få selvsyn og mest mulig informasjon. Hendelsen synliggjorde for meg hvorfor ordet «skrubb» er synonym til ulv. Skrubbsulten måtte være hva denne ulven var den natta. Det var kun skinnen og beingrinda igjen av sauen, - helt ufattelig at det er mulig for et hundedyr å spise så mye, selv om sauen på dette tidspunktet ikke var i sin beste kondisjon etter å ha født 2 lam som hadde fått all sin næring gjennom morsmelka. Dyra som var sluppet på beite var de som hadde lamma tidligst slik at det skulle gi mer plass og best mulig inneklime til dyra som nylig hadde lamma og de som sto for tur.

Dyreeier og kolleger gikk vakt utover dagen. Jeg anbefalte sterkt at dyra som var sluppet ut måtte bli tatt inn før ny natt kom, og dyreeier var helt enig. Jeg sa at jeg ville informere dyrevernemnda og anbefale de å fatte et hastevedtak. Dyreeier skjønnte dette godt. Dette skjedde, og om kvelden ble dyrevernemnda sitt formelle enkeltvedtak overlevert dyreeier. Jeg mener å huske at vedtaket gikk ut på at dyr som var ute måtte ha kontinuerlig tilsyn av folk, eventuelt bli satt inn i et eller annet forsvarlig husdyrrom og gitt nødvendig foring og vann der inntil at det kunne sannsynliggjøres at ulven ikke lenger var til fare for dyrevelferden. Eksemplet viser at dyrevernemnda i Rennebu denne gangen handlet, og at vedtaket var forholdsmessig.

Forvaltningsmessig håpløshet

I tiden utover slutten på nittitallet og fram mot etableringen av Mattilsynet kom dyrevernasppektet rundt beitedyr og rovdyp til stadig på agendaen, også for dyrevernemndene. Nemndene hadde sitt

mandat, herunder kunne fatte vedtak, men kun mot dyreeier. Hva var fullmakten i forhold til rovdyrskadene? - ble etter hvert et sentralt spørsmål.

Jeg minnes mot slutten av Dyrehelsetilsynets funksjonstid en uttalelse fra Rådet for dyreetikk (se link nedenfor). Etter et vedtak i dyrevernnemnda i Lierne i 2001, der nemnda fattet vedtak mot dyreeier om umiddelbart å ta sauene fra utmarksbeite for å beskytte dyra mot rovdyrangrep. Norges Bondelag påklaget vedtaket til Fylkesveterinæren for Trøndelag som opprettholdt vedtaket. Bondelaget påklaget deretter avgjørelsen inn til Sivilombudsmannen.

I kjølvannet av Sivilombudsmannens uttalelse kom Justisdepartementet på banen med en lovmessig avklaring som **IKKE** støttet Landbruksdepartementets og Dyrehelsetilsynets oppfatning av dyrevernnemndenes hjemmelsgrunnlag i Lov om dyrevern. Justisdepartementets lovfortolkning var at nemndene **ikke** har hjemmel til å pålegge dyreeier å avstå fra å benytte egne, tradisjonelle beitearealer, eller til å kreve at dyra hentes hjem når det er fare for rovdyrangrep som ikke effektivt lar seg forebygge med andre tiltak. Justisdepartementet antar at rovdyrskader på husdyr som beiter på tradisjonelle beitearealer ikke er å anse som «unødig» lidelse, jfr. Dyrevernløvens § 2. Et unntak kan være når dyreeier har tilgang på tryggere beite et annet sted. **Justisdepartementet har dermed slått fast at dyrevernnemndene ikke kan gi pålegg om forhold den enkelte dyreeier selv ikke har kontroll med, og som i ytterste konsekvens kan føre til at næringsvirksomheten må opphøre.**

Jeg minnes at jeg fremla dokumentet fra Rådet for dyreetikk for medlemmene i dyrevernnemnda for Rennebu og Meldal. Nemndas leder kommenterte med noen formuleringer om at «vi lever da i en rettsstat. Vi kan da ikke leve med at ei dyrevernnemnd fatter vedtak om at næringsvirksomhet skal opphøre, mens i nabokommunen skjer ingen ting. Her må Staten ta et overordnet ansvar som legger til rette for at det fortsatt skal være beitedyr i utmarka».

[Husdyr på utmarksbeite og levedyktige bestander av rovdyr - er sameksistens mulig? - Rådet for dyreetikk \(radetfordyreetikk.no\)](https://www.radetfordyreetikk.no)

Etter dette tidspunktet følte jeg personlig en lettelse, og håpet at politiske føringer i nær framtid skulle løfte den uholdbare konflikten ut av den «forvaltningsmessige håpløsheten» den enkelte dyrevernnemnd sto overfor når slike hendelser oppsto som «Rasken» forårsaket i 1996.

Et google-søk i 2020 kan tyde på at vi er kommet noe lenger, men registrerer at ønsket om en akseptabel dyrevelferdsmessig beitesesong over hodet ikke ble nådd siste beitesesong!

Mvh Arnljot

09.02.1999 Rovdyrmøte, Tunga. Eiers ansvar

Overordnet etisk ansvar for liding i utrensmål, brev fra SDT til LD

Eier har et overordnet etisk ansvar for liding i utrensmål.

Aktuelle tiltak:

-gjeting

-hjemmebeite

-skifte beiteområde

-fjerne skadedyr

Mye diskusjon om hva er rovdyrbestanden.

Fru Kant: Beitenekt går ikke! Igelfjellet om vinteren, Trollheimen om sommeren. Særlov beskytter sørsamiske minoriteter, fratatt rettigheter, avlsdyr går i Igelfjellet, leve på rovdyrtap?, katastrofe for en sørsamisk familie, noen må ta ansvar!

28.05.2001 Kursdag dyrevernemnder i ST

-Rovvilt v/leder i rovvaltutvalget Bakken

-polarisering av rovvaltforvaltning og sau på beite

08.06.2001 Kursdag dyrevernemnder i NT. Første vedtak om pålegg om heimsanking av sauer

-Lierne, Pålegg om heimsanking av sauer

Dagens rovdyrforlik i Stortinget med inndeling av landet i soner forbeholdt rovdyr og soner forbeholdt beitedyr.

01.01.2004 Etablering av Mattilsynet

27.januar 2004 Endringer i dyrevernloven som følge av etableringen av Mattilsynet. Det følger av §23 at tilsynsmyndigheten og myndigheten til å treffe enkeltvedtak er lagt til departementet. Denne myndigheten er via Mattilsynet delegert ut til Mattilsynet lokalt og til dyrevernemndene.

Nå følger 10 år med vedtaksmyndighet til både Mattilsyn og dyrevernemnd.

I dag 11.02.2021, er det fortsatt debatt om hvordan kartet over Norge inndelt i rovdyrpreferanse beitedyrpreferanse skal brukes. Rovdyr på beitedyrsiden kan ikke uten videre drepes.

Dyrevernemndene er nå blitt en del av forvaltningsorganet Mattilsynet og kan fatte vedtak

Lov om dyrevelferd av 01.januar 2010 Dyr har egenverdi

Fra nettsiden til Mattilsynet 11.02.2021:

Dyreier har ansvar for at dyr på beite har det bra.

Mattilsynet har ansvaret for forvaltning av dyrevernloven som også inkluderer dyr på beite. Mattilsynet legger til grunn at dyrevernloven gir adgang til å kreve at dyreeier må treffe tiltak for å skjerme dyr mot konkret rovdyrfare.

Eiere skal orienteres og varsles i god tid før det eventuelt treffes vedtak om at dyr ikke kan slippes på beite eller ikke kan sendes på beite. En veileder er laget for å sikre at Mattilsynet opptrer enhetlig og sørger for likt tilsyn i hele landet og forutberegnelighet. Dette øker rettssikkerheten for småfeeierne. Veilederen finner du under "Gjeldende regelverk" på denne siden.

§ 30. Tilsyn og vedtak

Mattilsynet fører tilsyn og kan fatte nødvendige enkeltvedtak for å oppnå etterlevelse av bestemmelser gitt i eller i medhold av denne loven.

Mattilsynet oppnevner dyrevernnemnder for å ivareta lekmannsskjønnet i dyrevelferdsarbeidet. Nemndene er en del av Mattilsynet.

Kongen kan delegere myndighet til andre offentlige og private organer enn Mattilsynet og gi bestemmelser om hvem som er klageinstans i slike tilfeller.

Kongen kan gi nærmere forskrifter om utøving av tilsynet og om oppnevning, sammensetning og drift av tilsynsorganer.

Lov om dyrevelferd trådte i kraft 1. januar 2010.

Det er et krav i dyrevelferdsloven at Mattilsynet skal ha dyrevernnemnder, og loven bestemmer hvilken rolle nemndene skal ha. Nemndenes rolle er først og fremst å bidra med lekmannsskjønn.

Hva er lekmannsskjønn?

Fra Mattilsynets instruks for dyrevernnemnder: «*Med lekmannsskjønn menes vurderinger gjort på bakgrunn av holdninger som er representative for ansvarlige personer med praktiske erfaringer fra dyrehold*».

Dyrevernnemndene skal bistå Mattilsynet i de alvorlige dyrevelferdssakene

Mattilsynets instruks for dyrevernnemndene justert gjør det tydelig at nemndene skal prioritere sin tid og kompetanse til å bistå Mattilsynet i de alvorlige dyrevelferdssakene og der lekmannsskjønnet er viktig.

Dyrevernemndas hovedoppgave er å bruke lekmannsskjønn i dyrevelferdssaker

Lekmannsskjønnet skal supplere den fagkyndige, forvaltningsmessige og juridiske kunnskapen i Mattilsynet. Å bruke lekmannsskjønn vil si at hvert medlem i nemnda vurderer en sak ut fra sin kompetanse og erfaring fra dyrehold.

Skal ikke gjennomføre selvstendige inspeksjoner

I den nye instruksen fremgår det at dyrevernemndene ikke skal utføre selvstendige inspeksjoner eller fatte vedtak. Dette er for å sikre at lekmannsskjønnet nettopp brukes sammen med den forvaltningskompetansen som inspektørene i Mattilsynet besitter, slik lovens intensjon er.

Dyrevernemnda:

- har myndighet til å delta på inspeksjoner sammen med Mattilsynets inspektører. Ett eller flere medlemmer skal delta når lekmannsskjønnet er viktig for å vurdere forholdene dyra lever under
- har ikke myndighet til å gjennomføre selvstendige inspeksjoner
- har ikke myndighet til å fatte enkeltvedtak
- skal skrive ned sine vurderinger av det de observerer under inspeksjonen. Nemndas vurderinger skal følge saken
- kan vurdere en sak ut fra dokumentene i saken og gi sine vurderinger til Mattilsynet, basert på lekmannsskjønnet
- kan uttale seg i høringer av regelverk og om prioriteringer av risikobasert tilsyn med dyrevelferden

Snakket med Harald Gjein fredag 5.august 2022:

I min periode som direktør var det bare Mattilsynet som hadde vedtaksmyndighet slik dyrevelferdsloven sier. Vi var opptatt av å gjennomføre så mange tilsyn på området dyrevelferd som mulig med de ressursene vi rådde over. Nemndene ble forsøkt benyttet til de antatt enkleste oppdragene (punkttilsyn) slik at mattilsynets inspektører kunne følge opp med nye tilsyn og vedtak. Det var aldri tvil om at vedtaksmyndigheten lå hos Mattilsynet. Endringen som kom i 2010 med bortfall av vedtaksmyndighet til dyrevernemnda førte til mer oversiktlig, ryddig og bedre saksbehandling.

Dagens situasjon

Trønder-Avisa mandag 18.juli 2022 -Grusomme lidelser.

-Skjækerfjellet beitelag har knapt sovet de siste nettene, De er alle sauebønder, og har mistet over 20 sau til bjørnen som herjer i fjellet. Vi får ikke sove om natta fordi vi ligger og tenker på de dyrene som ennå lever men som er halvt oppspist – de som pines—

Får ikke midler:

For å kunne gjøre et nytt fellingsforsøk er skadefellingslaget avhengig av et forholdsvis nytt kadaver, og disse er det sauebøndene selv som må finne. Nettopp dette er opphavet til stor frustrasjon blant sauebøndene.

-Saueeierne er skuffet over hjelpen de har fått fra statsforvalteren

Samme avis 18.juli 2022:

Saubonde Tone Våg mener terskelen for å få skadefelling fortsatt er for høy når det er mistanke om binne.

«Torsdag 14.juli søkte Snåsa koomune ved leder for det kommunale skadefellingslaget... muntlig om skadefellingstillatelse på en bjørn i Roktdalen i Snåsa. Fredag ettermiddag fikk de avslag på søknaden.

..Sauebonden mener syndebukken her er direktoratet og NINA (Norsk Institutt for Naturforvaltning)

Vi forventer at vi får skadefelling når vi har dokumentert sau tatt av bjørn, sier Våg.

Etter vel 20 år med «ny» forvaltning husdyr og rovdyr står vi på stedet hvil?